

підходами та вимогами до кожної дитини, наданням їй максимальних можливостей для виявлення і розкриття творчих здібностей учнів, використовуючи ігри, навчально-ігрові технології.

У процесі ігрової діяльності дитина спостерігає, порівнює, зіставляє, класифікує предмети, проводить доступний їй аналіз і синтез, узагальнює, а всі ці здібності розвивають креативну особистість. Креативна особистість – це творчо розвинена дитина, яка використовує свої знання, уміння і навички на практиці, здатна за власною ініціативою пропонувати і виконувати нестандартні, творчі завдання, реалізувати свій потенціал. Це потребує іншого підходу вчителя до своїх учнів, створення креативного середовища в освітній установі на засадах гуманізму та особистісно-орієнтованого підходу.

Література

1. Підлужна Г.В. Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках літературного читання / Г.В. Підлужна // Лінгводидактичні аспекти фахової підготовки майбутнього вчителя: збірник наукових праць (за матеріалами VI Всеукраїнського науково-методичного семінару викладачів і студентів 27 березня 2014 р.) / За ред. К. Я. Климової. — Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2014. — 127 с.

2. Теплов Б. М. Способность и одаренность / Б.М. Теплов // Избранные труды : в 2 т. – Т. 1. – М. : Просвещение, 1985. – С. 22 – 24.

3. Лейтес Н.С. К проблеме сензитивных периодов психического развития человека / Н.С. Лейтес // Принципы развития в психологии. – М. : Просвещение, 1978. – С. 39.

УДК 37.091.33-027.22:796

КОБАЛЬ В.І., ЩУР Т.І.
Мукачівський державний університет

МІСЦЕ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ В СТРУКТУРІ СУЧАСНОГО УРОКУ

Навчальна діяльність як провідна діяльність молодшого школяра тісно пов'язана з ігровою діяльністю, актуальність якої зберігається, особливо на сучасному етапі становлення Нової української школи. З початком шкільного навчання в формах, змісті та спрямованості ігрової діяльності відбуваються зміни, які полягають перш за все в зростанні підпорядкованості гри навчальній діяльності, в інтеріоризації ігрових дій (в поступовому переході від ігор у формі зовнішніх дій до ігор у формі внутрішньої уяви), в збільшенні значення ігор з досягненням певного результату (спортивні, інтелектуальні ігри), ролі ігор з правилами дидактичних і комп'ютерних ігор.

Для молодшого школяра ігрова діяльність хоча і має допоміжне значення, але залишається дуже важливою і суттєвою, оскільки дозволяє зробити зміст об'єктів і явищ зрозумілим. За допомогою гри дитина глибше пізнає зміст різних дій, думок, об'єктів, явищ, опановує високими суспільними мотивами поведінки, вчиться підпорядковувати свою поведінку правилам.

Ігрова діяльність сприяє розвитку всіх пізнавальних процесів дитини. Т.Ф. Пожидаєва обґрунтувала синергетичну функцію гри молодших школярів, яка представлена як призначення гри для самоорганізації, яка реалізується в самоствердженні, самовизначенні і самореалізації особистості молодшого

школяра. Синергетична функція гри впливає з функції самореалізації дитини в грі, на основі теорії самоорганізації, яка допомагає пояснити, як в ігровій ситуації змінюються моделі поведінки дитини. Вона визначає розвиток ігрової свідомості і її особистісних структур: критичності, мотивування, рефлексії, колізійності (тобто здатності виявляти, ідентифікувати та аналізувати приховані причини подій, визначати їх основи, встановлювати пріоритети неявних протиріч по відношенню до громадських і особистісних цінностей).

Гра та навчання – це два різні види діяльності, які мають значні якісні відмінності. Перехід від гри до серйозних занять відбувається не різко, а поступово і має певні перехідні форми, в якості яких можуть виступати дидактичні ігри. Дидактичні ігри – це різновид ігор з правилами, спеціально створених педагогом з метою навчання і виховання, спрямованих на вирішення конкретних завдань навчання, але в той же час здійснюють виховний і розвиваючий вплив ігрової діяльності на особистість дитини. Специфіка дидактичної гри полягає в тому, що дидактична задача в ній прихована від учнів. Увага дітей спрямована в першу чергу на виконання ігрових дій, а дидактичні завдання ними можуть не виділятися і не усвідомлюватися. Це і робить дидактичну гру особливою формою ігрового навчання, коли діти найчастіше мимоволі засвоюють певні знання, вміння, навички.

Взаємовідносини між учнями і вчителем обумовлені не навчальною ситуацією, а ігровою діяльністю, яка є грою тільки для дитини, а для дорослого вона – спосіб навчання. Основною метою дидактичних ігор та ігрових прийомів навчання є полегшення і прискорення поступового переходу до свідомого виконання навчальних завдань.

При проведенні ігор необхідно зберігати всі структурні елементи (дидактична задача, ігрові дії, ігрові завдання, ігрові правила, результат гри), оскільки вони спрямовані на вирішення основних дидактичних завдань. У складі ігор є загальне і особливе: загальне – це організація досвіду переживань дітьми емоційно-ціннісного ставлення до світу, досвіду творчої діяльності; особливе полягає в специфіці навчально-методичного комплексу. Основними компонентами технології гри в освітньому процесі є:

- цільовий (визначається способами навчальної діяльності);
- діагностичний (спрямований на усвідомлення учнем власних знань, умінь, навичок і відомих способів навчальних дій);
- процесуальний (забезпечує виявлення учнями способу навчальної діяльності);
- результативний (сприяє усвідомленню учнями знань, способів навчальних дій, бажання вчитися, умінь самоконтролю та самооцінки).

Таким чином, ігрова діяльність допомагає зробити навчальний матеріал захоплюючим і цікавим, створити емоційно позитивний робочий настрій, полегшити процес пізнання. Вміле і адекватне використання дидактичних ігор передбачає чіткий поетапний розподіл ігрових моментів на уроці. На початковому етапі уроку використовуються ігри, основна мета яких – організувати і зацікавити дітей, стимулювати їх активність і мобілізувати на

майбутню навчальну роботу. В середині уроку дидактична гра повинна бути спрямована на засвоєння теми заняття, в кінці уроку дидактична гра може носити пошуковий характер. Отже, ігрова діяльність може бути включена в проведення уроків будь-якого типу і будь-якого етапу уроку. При цьому вона повинна відповідати загальним вимогам: бути цікавою, доступною, змістовною, включати різні види діяльності дітей.

УДК 37.013.42:373.3

КОБАЛЬ В.І., КІШ В.С.
Мукачівський державний університет

ПОНЯТТЯ ТА СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

В останні роки зріс інтерес до дослідження проблеми соціалізації в різних її аспектах: розширюються напрями дослідження, уточнюється структура і функції, поглиблюється вивчення механізмів, інститутів та агентів соціалізації, взаємозв'язків соціалізації і виховання (Б.Алмазов, С.Беличева, І.Бех, Є.Бондаревська, Ю.Гапон, Н.Голованова, О.Глузман, М.Євтух, І.Кон, А.Капська, Н.Лавриченко, Г.Лактіонова, М.Лукашевич, Л.Міщик, А.Мудрик, Р.Овчарова, В.Поліщук, В.Сагарда, М.Селіванова, В.Семенов, О.Сухомлинська, Т.Сущенко, Л.Штефан, Л.Ядвіршис та ін.).

На державному рівні розглядаються актуальні проблеми соціально-педагогічної допомоги, розширення соціально-правових гарантій дітей, що знайшли відображення в Національній програмі «Діти України», законах України «Про охорону дитинства», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про молодіжні та дитячі громадські організації». Проте соціальні педагоги працюють далеко не в усіх освітніх закладах. Економічні та організаційні труднощі гальмують створення соціально-педагогічних служб. Все це визначає потребу підготовки до соціально-педагогічної діяльності педагогів закладів загальної середньої освіти.

Формування готовності до соціально-педагогічної діяльності як пріоритетний напрям професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкових класів зумовлює в побудові її змісту визначення провідної мети, можливостей кожної навчальної дисципліни в підготовці майбутніх учителів до соціально-педагогічної діяльності, виокремлення вагомих професійних компетентностей, що сприяють оволодінню змістовою і процесуальною сутністю соціально-педагогічної діяльності, забезпечення інтегративних зв'язків педагогічних дисциплін у формуванні цілісного знання про дитину як об'єкт і суб'єкт соціалізації, розробку і впровадження професіографічного моніторингу як важливого елемента системи інформаційного забезпечення, використання, поряд з традиційним, інтерактивного навчання, сприятливого для становлення суб'єкт-суб'єктної взаємодії студентів і викладачів у освітньому процесі закладу вищої освіти.

У контексті нашого дослідження соціально-педагогічна діяльність розглядається як особистісно орієнтована професійно-педагогічна діяльність,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>